

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Обліково-економічний факультет

(повна назва факультету)

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Лоханова Н.О.

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2017 року

Дипломна робота

магістра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

**на тему «Дебіторська заборгованість: теоретичні основи та удосконалення
обліку та контролю на (на прикладі ПАТ «ОДЕСАГАЗ»)**

**Виконав: студент 6 курсу, групи М-4-
спеціальності 8.03050901 „ Облік і аудит”**

(шифр і назва спеціальності)

Султан М.Б.

(прізвище та ініціали)

Науковий консультант: Артюх О.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник: Сеннікова Т.С.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: Бондаренко Р.Є.

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2017 року

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	6
1.1. Визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості.....	6
1.2. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості підприємства.....	17
1.3. Сучасна проблематика обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством.....	24
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ: ДІЮЧА ПРАКТИКА	27
2.1. Загальна економічна характеристика ПАТ «ОДЕСАГАЗ»..	27
2.2. Особливості формування обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві.....	37
2.3. Економіко-математичне моделювання ефективності розрахунків з контрагентами.....	53
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ	59
3.1. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством.....	59
3.2. Методичні та практичні аспекти аудиту дебіторської заборгованості на ПАТ «ОДЕСАГАЗ».....	73
3.3. Напрями удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах.....	84
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ	102

ВСТУП

Актуальність теми. Дебіторська заборгованість на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами. В сучасних умовах облікове забезпечення розрахунків з дебіторами відіграє одну з важливих ролей у діяльності підприємства, сприяючи своєчасності та прискоренню розрахунків з партнерами протягом встановленого терміну, поліпшенню фінансового стану тощо. Своєчасне повернення дебіторської заборгованості в щонайменші терміни та недопущення в подальшому її збільшення – дійсна можливість подолати або зменшити дефіцит оборотних коштів підприємства. Зрозуміло, що незалежно від причин виникнення дебіторської заборгованості, уникнути її появи неможливо. Кожна гривня заборгованості за конкретним рахунком, контрагентом, видом діяльності є складовою фінансового стану підприємства в цілому. Тому виникає необхідність шукати способи найефективнішого управління дебіторською заборгованістю, зокрема у частині вдосконалення системи взаєморозрахунків, організації дієвої системи фінансового контролю тощо. Проблема зростання дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємства потребує проведення фінансового аналізу у цьому напрямку, пошуку нових методів мінімізації заборгованості, удосконалення облікової політики та інших заходів. У зв'язку з цим для вітчизняних підприємств усе більшої актуальності набуває проблематика організації ефективної системи обліку та надійної системи контролю дебіторської заборгованості, що і обумовило тему дипломної роботи.

На сьогодні обліку та контролю дебіторської заборгованості присвячено досить багато праць вітчизняних і зарубіжних учених та науковців, зокрема таких, як: М.Д. Білик, С.Ф. Голов, О.В. Коблянська, В.М. Костюченко, Н.М. Матицина, Ф.Ф. Бутинець та інші. Автори досліджували проблемні аспекти управління дебіторською заборгованістю, займалися пошуком шляхів вдосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості. Але сучасні

вимоги у сфері економічних відносин свідчать про необхідність подальших досліджень у цьому напрямку.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних і практичних аспектів обліку та контролю дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах, розробка шляхів удосконалення.

Поставлена мета обумовила наступні завдання, що вирішуються у дипломній роботі:

- розкрити сутність поняття, оцінку та класифікацію дебіторської заборгованості;
- дослідити порядок відображення в обліку дебіторської заборгованості ;
- вивчити особливості організації обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- провести фінансовий аналіз дебіторської заборгованості на базовому підприємстві;
- розкрити методичні та практичні аспекти аудиту дебіторської заборгованості
- визначити напрями удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступає облік і контроль дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві - ПАТ «ОДЕСАГАЗ».

Предметом дослідження – теоретико-методичні та практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи. При розкритті теоретичних положень в роботі застосовувався діалектичний метод пізнання, який дав змогу вивчати економічні явища у розвитку й взаємозв'язку. При дослідженні методичних та практичних аспектів обліку і контролю

застосовувалися індукція та дедукція, методи теоретичного узагальнення, групування і порівняння, методи економічного та фінансового аналізу.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою виступають законодавчі та нормативно-правові акти національного та міжнародного рівня, що регламентують облік та контроль дебіторської заборгованості, монографії та наукові статті, підручники вітчизняних та закордонних авторів, матеріали наукових конференцій, статистичні дані, ресурси мережі Інтернет, а також статутні та організаційно-розпорядчі матеріали, первинні документи, облікові реєстри та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку та контролю дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах було встановлено, що формування української економіки у сучасних реаліях пов'язане з вирішенням однієї з основних проблем – забезпечення ефективного управління дебіторською заборгованістю, яка займає значну питому вагу у загальному обсязі оборотних активів суб'єктів господарювання. Саме це і визначило вибір теми дослідження.

Для досягнення мети у роботі розкрито теоретичні засади обліку дебіторської заборгованості. Досліджена економічна сутність, визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості у відповідності до вимог П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». У процесі роботи досліджено облік створення резерву сумнівних боргів щодо поточної дебіторської заборгованості, яка виникає під час нормального операційного циклу чи буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу за різними методами відповідно до норм П(С)БО 10, зокрема:

- за методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;
- за методом застосування коефіцієнта сумнівності.

На основі аналізу наукових праць і проведення досліджень в обліковій сфері виявлена сучасна проблематика обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством, зокрема, встановлено:

- відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній структурі заборгованості;
- недосконалість обліку сумнівних боргів, у тому числі резерву на їх покриття;
- недостатність інформаційного наповнення реєстрів аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

Зазначено, що створення ефективної системи обліку розрахунків із дебіторами вимагає розробки чіткої та досконалої класифікації дебіторської заборгованості, уніфікації способів її оцінки.

В роботі розглянуто порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості та визначені головні особливості обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві – ПАТ «ОДЕСАГАЗ». З'ясовано, що автоматизація обліку дебіторської заборгованості здійснюється за допомогою програми «1С: Бухгалтерія 8.2», що в цілому дозволяє підприємству отримувати необхідну інформацію про стан розрахунків, дебіторської заборгованості за визначені періоди.

В процесі дослідження доведена важливість проведення економіко-математичного моделювання ефективності розрахунків з контрагентами. Так, для прогнозної оцінки показників кредитної політики (у тому числі обсягу реалізації продукції та відповідного обсягу простроченої дебіторської заборгованості без врахування періоду її погашення) обґрунтована доцільність побудови моделі на основі використання теорії ланцюгів Маркова. Це дає можливість вітчизняним підприємствам здійснювати більш ефективну кредитну політику по відношенню к дебіторам, враховуючи прогнозні оцінки її показників.

Проведено фінансовий аналіз дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві, за результатом якого можна зробити висновок, що ліквідність підприємства за 2015 рік покращилася, що є позитивним моментом в діяльності підприємства. Проте слід зазначити, що на ПАТ «ОДЕСАГАЗ» можна значно поліпшити рівень платоспроможності за рахунок зростання оборотних активів та зменшення поточних зобов'язань. У цьому сенсі підприємству рекомендовано проводити заходи, які дозволять управляти дебіторською заборгованістю, зокрема:

- контролювати стан розрахунків клієнтів;
- стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості: значне перевищення дебіторської заборгованості створює

загрозу фінансовій стійкості і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;

- визначати термін прострочених залишків на рахунках дебіторів і порівнювати цей термін із нормами в галузі, показниками конкурентів і даними попередніх років;

- періодично переглядати граничну суму комерційного кредиту, відповідно до фінансового стану клієнтів;

- залучати установи, які стягують борги, за наявності документальних підтверджень;

- продавати рахунки дебіторів факторинговій компанії, банку;

- уникати дебіторів із високим ступенем ризику.

Політика управління дебіторською заборгованістю являє собою частину загальної політики управління оборотними активами і маркетингової політики підприємства, що спрямована на розширення обсягу реалізації продукції і забезпечення своєчасної її інкасації. Саме від такої політики залежить формування принципів здійснення розрахунків підприємства з контрагентами, визначення можливої суми фінансових коштів, що інвестуються в дебіторську заборгованість, формування системи штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань, формування процедури інкасації дебіторської заборгованості, побудова ефективних систем контролю за рухом і вчасним погашенням дебіторської заборгованості.

В процесі дослідження розглянуто нормативно-правове та інше інформаційне забезпечення аудиту дебіторської заборгованості, розкрито методичні аспекти проведення аудиту та вивчена діюча аудиторська практика на прикладі ПАТ «ОДЕСАГАЗ».

Встановлено, що аудиторською фірмою – ТОВ «Інтераудит» був здійснений аудит фінансової звітності, в процесі якого була проведена перевірка і такого об'єкта обліку та звітності, як дебіторська заборгованість.

За результатами перевірки аудиторами висловлена умовно-позитивна думка у зв'язку з тим, що не було отримано достатніх і належних аудиторських

доказів щодо формування тимчасових податкових різниць та нарахування відстрочених податкових зобов'язань. Крім того зазначено, що підприємство має незавершені судові процеси, які можуть вплинути на деякі показники фінансової звітності товариства.

Зазначено, що система бухгалтерського обліку, що використовується підприємством відповідає обраній обліковій політиці, але існують дещо некоректні бухгалтерські проведення, щодо:

- ведення обліку за розрахунками за виданими та одержаними авансами;
- відображення операцій по розрахункам з постачальниками робіт та послуг, по розрахунково-касовому обслуговуванню.

Проте зазначені невідповідності не мають впливу на показники фінансової звітності і не перекручують загальний фінансовий стан підприємства.

На підставі дослідження сучасного стану обліку, даних проведеного аналізу та аудиту в роботі запропоновано напрями удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах, а саме:

- постійно здійснювати звірки взаємних вимог та зобов'язань з впровадженням найбільш раціональних способів погашення взаємної заборгованості контрагентів;
- своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості;
- винаходити можливості збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику несплати;
- контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями;
- розширити систему авансових платежів;
- своєчасно виявляти недопустимі види дебіторської заборгованості (у тому числі, понад три місяці, прострочена заборгованість з оплати праці і по платежах до бюджету).

Також варто зазначити, що в окремих випадках підприємству слід здійснювати управління заборгованістю не лише самостійне, а із залученням

зовнішнього управління, тобто за допомогою аутсорсингу, який дозволяє мінімізувати строки повернення найбільшої частки боргів, оптимізувати витрати підприємства.

Як підсумок, зауважимо, що правильна організація облікової роботи та дієвий фінансовий контроль (зокрема: аналіз, аудит, внутрішній фінансовий контроль) дозволить оперативно моніторити ситуацію з дебіторською заборгованістю, вчасно і вірно приймати управлінські рішення, уникати складних і суперечливих ситуацій з контрагентами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський Кодекс України від 16.01.03 р. № 436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010р., із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ligazakon.ua/1_doc2.html
4. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 № 3125-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» №352 від 29.12.1995р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html>.
7. Інструкція про службові відрядження в межах України і за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.98 р. № 59 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291(зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України № 280 від 17.06.2004р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0919-04>

10. Інструкція щодо заповнення форми звітності № 1 (річна) «Звіт про зелене господарство» № 401 від 24.12.2008р. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<file:///C:/Users/%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD/Downloads/42839-85954-1-PB.pdf>

11. Міжгалузеві нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку № 269 від 26.09.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.dt-kt.com/nakaz-ministerstva-pratsi-ta-sotsialn/>

12. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000р. № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine.uapravo.net>

13. МСА 210 «Умови завдань аудиторської перевірки», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України (видання 2012 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2012.pdf.

14. МСА 250 «Облік законів і нормативних актів при аудиті фінансової звітності», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України (видання 2012 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2012.pdf.

15. МСА 260 «Повідомлення аспектів аудиту особам, наділеним керівними повноваженнями», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України (видання 2012 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2012.pdf.

16. МСА 300 «Планування», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України (видання 2012 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2012.pdf.

17. МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України (видання 2012 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// www. aru. com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2012.pdf](http://www.aru.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2012.pdf).

18. Міжнародні стандарти фінансової звітності, видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зі змінами станом на 1 січня 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу [http://zakon3. rada. gov. ua / laws/show/929_010](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_010)

19. МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:[http://minfin.ru/ common/ upload/ library /no_ date / 2013/ias_39.pdf](http://minfin.ru/common/upload/library/no_date/2013/ias_39.pdf)

20. НП(С)БОДС 124 «Доходи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2010р. за № 1629 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11>

21. П(С)БО 10 «Заборгованість», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99р. за №237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

22. П(С)БО 11 «Зобов'язання», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000р. за №20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>

23. П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. за № 559. / [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>

24. П(С)БО 15 «Дохід», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. за № 290 [Електронний ресурс].– Режим доступу : [http://zakon2. rada. gov. ua/laws/show/z0860-99](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99)

25. П(С)БО 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99р. за № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon2.rada. Gov . ua/laws/show/z0751-99](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99)

26. Аудит і ревізія підприємницької діяльності: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.05.0106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець та інші; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир; ПП «РУТА», 2001 р. – 416с.

27. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посібник [2-ге вид., переробл. та доповн.] / П.Й. Атамас. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 387 с.

28. Бабаев Ю.А. Бухгалтерский учет и контроль дебиторской и кредиторской задолженности / Ю.А. Бабаев, А.М. Петров. – М. : ТК Велби, Проспект, 2004. – 424 с.

29. Белозерцев В. Щодо товарного кредиту та дебіторської заборгованості на підприємстві // В. Белозерцев // Економіст. – фірма «Колегіум», 2009. – №11, с. 23–28.

30. Бланк И.А. Финансовый менеджмент Т. 1 [2-е изд., перераб. и доп.] / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр. – 2004. – 656 с.

31. Береза С.Л. Облік і контроль грошових активів та дебіторської заборгованості: теорія і практика. / С.Л. Береза. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Житомир 2002 р. С. 125 – 145.

32. Білуха М.Т. Аудит: підручник для вузів / М.Т. Білуха . – К.: – Знання, 2000. – 768 с. 7. Білуха М.Т. Курс аудиту/ М.Т. Білуха. – К.: Вища школа – Знання, 1998. – 574 с.

33. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик // Фінанси підприємств. – 2006. – № 12. – С. 24 – 36.

34. Боді Зві Фінанси: пер. с англ.: навч. посіб./ Зві Боді, Роберт Мертон - М.: Видавн. Дім «Вільямс», 2000.—592 с.

35. Борисов А.Б. Большой энциклопедический словарь. – М.: Книжный мир, 1999. – 856с

36. Боярко І.М. Оптимізація дебіторської заборгованості підприємства / І. М. Боярко // Економіка, фінанси і право. – 2010. – № 9. – С. 19–25.

37. Боярова О.А. Резерв сумнівних боргів як обачний інструмент впливу на діяльність підприємства / О.А. Боярова, Н.П. Кузик // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 41 – 44.

38. Василенко В. Дебиторская задолженность: правовой контроль / В. Василенко // Баланс. – 2012. – № 92. – С. 24 – 27.

39. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник [4-е вид., доповн. і переробл.] / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська; за ред. Ф.Ф. Бутинця; М-во освіти і науки України, Житомирський держ. технол. ун-т. – Житомир: Рута, 2005. – 528 с.

40. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: «Облік і аудит» [I Вид. 2-е, доп. і перероб.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2008р. – 210 с.

41. Бутинець Т.А. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник для студентів вузів / Т.А. Бутинець, Л.В. Чижевська, С.Л. Береза; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖІТІ, 2000. – 672с.

42. Велш Глен А., Шорт Деніел Г. Основи фінансового обліку./ Пер. з англ. О. Мілін, О.Ткач – К.: Основи, 1999. – 943., с. 377

43. Горбачова О.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / О.М. Горбачова, Л.В. Лахай. – Режим доступу :http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/PSPE/2009_1/Lahay_109.htm.

44. Головченко Н.В. Дослідження проблем обліку дебіторської заборгованості на підприємстві [Електронний ресурс] / Н. В. Головченко, О.О. Соглаєва. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66079.doc.htm.

45. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі:[Практичний посібник] / С.Ф. Голов, В.М.Костюченко. – К.: Лібра, 2001. – 840 с

46. Дериземлі Т.Г. Організація обліку і аудиту розрахунків з покупцями і замовниками [Електронний ресурс] / Т.Г. Дериземлі. – Режим доступу :

<http://lecture.in.ua/diplomna-robota-na-zdobuttya-osvitneo-kvalifikacijnogo-rivnya.html>

47. Дзёбко И. Эффективное управление долгами // Экономическая конкуренция. – 2009. № 5. – С. 48 – 55. Режим доступа: www.consult.kharkov.ua

48. Дубровська Є.В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість» / Є.В. Дубровська. – Сер. Економіка. – Суми: СумДУ, 2009. – №2. – С. 202 – 205.

49. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Смовженко Т.С. – К.: Т-во «Знання», 2002. – 566 с.

50. Измайлова К. В.Сучасні технології фінансового аналізу: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 148 с.

51. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 412с.

52. Камінська Н.П. Механізм управління дебіторською заборгованістю / Н.П. Камінська, Л.О. Гришина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ev.nuos.edu.ua/en/content/>.

53. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: навч. посібн.[курс лекцій] / Г. Г. Кірійцева – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 432 с.

54. Ключ Ю.І. Удосконалення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості / Ю.І. Ключ , С.Ф. Сімінін, Ю.В. Дзюба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum /VSUNU / 2011 _ 8 _ 1 /Kljus.pdf

55. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности [2-е изд., перераб. и доп.] / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512с.

56. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент / О.П. Крайник, З.В. Клепикова. – Львів: ДАКОР, 2001. – 120 с.

57. Кузнецова Т. Как бороться с просроченной дебиторской задолженностью / Т. Кузнецова // Управление компанией. – 2009. – № 10. – С. 22 – 30.

58. Лучков О.І. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості / О.І. Лучков // Фінанси та кредит. – 2003. – № 1(19). – С. 22 – 27.

59. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю підприємства: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, Н.М. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 275 с.

60. Лищенко О.Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О.Г. Лищенко. – Запоріжжя: Гуманіст. Ун-т «Запоріз. ін-т держ. та муніцип. упр.», 2009. - №1. С. 114 – 117.

61. Лищенко О.Г. Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О.Г. Лищенко // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємство. – 2010. – №3. – с. 84 – 89.

62. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. / Н. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – с. 12. – С. 38 – 42.

63. Момот Т. Управление дебиторской задолженностью предприятия / Т. Момот. – 2003.– №.11-12. – С. 97 – 99.

64. Нашкерська Г. Облік сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості / Г. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – №7 – С. 27 – 32.

65. Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги / Г. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. – №11. – 2009. – С. 31 – 37.

66. Нікітюк А.В. Аналітична оцінка дебіторської та кредиторської заборгованості / А.В.Нікітюк, О.Ф. Томчук. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

67. Смачило В.В. Сутність факторингу та його використання при управлінні дебіторською заборгованістю в Україні / В.В. Смачило, Є.В. Дубровська // Фінанси України. – 2007. – № 7. – С. 35 – 45.

68. Стоун Д. Бухгалтерський учет и финансовый анализ / Д. Стоун, - пер. С англ. Ю.А. Огибин , Г.А. Огибив. – М.: Сирин, 1998. – 302 с.

69. Сурніна К.С. Удосконалення обліку дебіторської і кредиторської заборгованості промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н.: 08.06.04 «Бухгалтерський одлік, аналіз та аудит» / К.С. Сурніна. – Луганськ, 2002. – 19с.

70. Скіцько В.І. Використання ланцюгів Маркова для прогнозної оцінки показників кредитної політики підприємства [Електронний ресурс] / В.І. Скіцько. – Режим доступу:http://eip.org.ua/docs/EP_09_3_144_uk.pdf.

71. Тищенко І.В. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості [Електронний ресурс] / І.В. Тищенко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Economics/46769.doc.htm.

72. Тлущкевич Н.В. Економічний зміст дебіторської заборгованості / Н.В. Тлущкевич, А.І Ковальчук // Облік, економіка, менеджмент: міжнародний збірник наукових праць. – Випуск 4.2014. – с. 418 – 419.

73. Федорченко О.Є. Облік і аналіз розрахунків з дебіторами (на прикладі текстильних підприємств легкої промисловості) / Ольга Євгеніївна Федорченко. - Дис... канд. наук: 08.00.09 - 2009. С. 175. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.disslib.org/oblik-i-analiz-rozrakhunkiv-z-debitoramy.html>

74. Ценклер Н.І. Вдосконалення класифікаційних ознак дебіторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольно-аналітичної функції обліку [Електронний ресурс] / Н.І. Ценклер, П.Б. Кватирка. – Режим доступу : <http://www.nbu.ua/portal/statti/9.htm>.

75. Червінька О.С. Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві / О.С. Червінька, О.І. Демків / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal//chem_biol/nvnlts/21_10/260_Czer.pdf.